

Statsbudsjettet 2023

NCD-alliansen samarbeider i kampen mot ikke-smittsomme sykdommer (Non-Communicable Diseases - NCD). Alliansen består av Diabetesforbundet, Kreftforeningen, Rådet for psykisk helse, Landsforeningen for hjerte og lungesyke og Nasjonalforeningen for folkehelsen.

Ikke-smittsomme sykdommer sto for 87 prosent av den totale sykdomsbyrden i 2016¹. Sykdommer slik som kreft, diabetes, hjerte- og karsykdom, demens og psykiske lidelser er hver for seg ulike, men de har til felles at de påvirkes av miljø, levekår og levevaner, der usunt kosthold, røyking, alkohol, inaktivitet og luftforurensning utgjør viktige risikofaktorer.

Covid-19 har minnet oss på at befolkningens helse er samfunnets største ressurs og vist oss at det er viktigere enn noen gang å forebygge de ikke-smittsomme sykdommene. For å lykkes med folkehelsepolitikken er det nødvendig med en systematisk og langsiktig innsats på tvers av sektorer og forvaltningsområder. Avgifter som gjør usunne varer dyrere og sunne billigere er nødvendig, og det må gjenspeiles i den økonomiske politikken.

NCD-alliansen ber overordnet Finansdepartementet om å legge til rette for sunn skatteveksling for å fremme folkehelse, ved å ta i bruk prisvirkemidler som et strukturelt tiltak for bedre folkehelse.

Kap. 5531, post 70 Avgift på tobakksvarer

Tobakksrøyking er den enkeltfaktoren som har bidratt til mest helseskader i den norske befolkningen de siste tiårene. Virkemidler knyttet til pris og tilgjengelighet er de best dokumenterte tiltakene for å redusere tobakksbruk, særlig blant ungdom. For å oppnå målet om en tobakksfri ungdomsgenerasjon er det nødvendig med en ytterligere økning i tobakksavgiftene utover prisstigning. NCD-alliansen ber om en **økning i tobakksavgiftene på minst 10 prosent**.

Kap. 5526, post 70 Avgift på alkohol

Alkoholbruk er en av de viktigste risikofaktorene for tap av friske leveår i befolkningen. Det er godt dokumentert at høye priser på alkohol og begrensninger i tilgjengelighet er de mest effektive tiltakene for å begrense omfanget av alkoholrelaterte skader. På bakgrunn av dette ber NCD-alliansen om at **alkoholavgiftene økes utover forventet prisstigning**.

Kap. 5555, post 70 Avgift på sjokolade- og sukkervarer og Kap. 5556, post 70 Avgift på alkoholfrie drikkevarer

Norge følger en global, negativ trend og ligger på fedmetoppen i vesteuropeiske land. Det er behov for gjøre det enklere å ta sunne helsevalg. I rapporten *Sunnere matomgivelser i Norge* fra 2020 anbefaler ekspertpanelet norske myndigheter å innføre en differensiert sukkeravgift som er helsemessig

---

¹ Folkehelseinstituttet (2018): [Sykdomsbyrden i Norge i 2016](#).

begrunnet². I NOU om særavgiftene på sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer mente utvalgets flertall av dagens avgift på sjokolade og sukkervarer bør oppheves og erstattes med en helsebegrunnet avgift³. NCD-alliansen ber finansdepartementet prioritere de tiltakene vi vet fungerer for bedre folkehelse og **utforme en treffsikker avgift med et klart helseformål på alkoholfrie drikkevarer og sjokolade- og sukkervarer.**

Med vennlig hilsen,
NCD-alliansen

Ingrid Stenstadvold Ross
Generalsekretær

Mina Gerhardsen
Generalsekretær

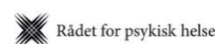
Anne-Grete Skjellanger
Generalsekretær

diabetesforbundet

Frode Jahren
Generalsekretær

Tove Gundersen
Generalsekretær

² Torheim LE, Løvhaug AL, Huseby CS, Terragni L, Henjum S, Roos G. Sunnere matomgivelser i Norge. Vurdering av gjeldende politikk og anbefalinger for videre innsats. Food-EPI 2020. Oslo: OsloMet – storbyuniversitetet. 2020.

³ NOU 2019:9. Særavgiftene på sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer